

II. Zamestnanec nemôže donútiť zamestnávateľa poradom súkromného práva, aby plnil povinnosti, ktoré mu zákon o poistení súkromných zamestnancov ukladá.

(Rozh. z 3. novembra 1936, Rv III 703/36.)

Žalobkyňa domáhala sa žalobou rozsudkového výroku, že žalovaná obec je povinná prihlásiť ju k penzijnému poisteniu od 1. januára 1928 do 1. októbra 1930, v ktorej dobe bola u žalovanej obci zamestnaná ako kancelárska sila, a aby žalovaná obec bola povinná zaplatiť na túto dobu pripadajúce príspevky Všeobecnému penzijnému ústavu. V š e t k y t r i s ú d y žalobu zamietly, N a j v y š š í s ú d z týchto

d ô v o d o v:

Žalobkyňa opiera žalobný nárok o predpisy zák. č. 26/1929 Sb. z. a n. o penzijnom poistení súkromných zamestnancov, ktorý bol vydaný v obore práva verejného, lebo poistenie súkromných zamestnancov — tvoriac súčasť verejnej sociálnej pečlivosti — patrí k veciam verejným. S a m o s t a t n é rozhodovanie o tom, ktorí súkromní zamestnanci podľahajú penzijnému poisteniu, patrí preto podľa § 133 cit. zák. výlučne úradom správnym. V prípade, že žaloba, ktorá sa v súdenom spore predjednáva, bola by žalobou určovacou podľa § 130 Osp., ako to tvrdí dovolacia žiadosť, bola by daná sporu prekážajúca námietka neprípustnosti poradu práva podľa bodu 1 § 180 Osp. Žalobkyňa sa však domáhala žalobou, aby bolo rieknuté rozsudkom, že žalovaná obec je povinná prihlásiť žalobkyňu k penzijnému poisteniu odo dňa 1. januára 1928 do 1. októbra 1930 a že je povinná na túto dobu pripadajúce príspevky zaplatiť Všeobecnému penzijnému ústavu. Žalovala teda o splnenie prihlasovacej povinnosti a nie — ako to dovolacia žiadosť tvrdí — o určenie prihlasovacej povinnosti. Zákon č. 26/1929 Sb. z. a n. však nemá ustanovenia, z ktorého by sa dalo vyvodíť právo zamestnanca donútiť zamestnávateľa poradom práva súkromného, aby plnil povinnosti, ktoré mu zákon o poistení súkromných zamestnancov ukladá. Je preto žaloba bezzákladná.

Čís. 15640.

I. Pre posúdenie otázky, či zamestnanec koná vyššie služby nie kupecké, je rozhodné, či služebné úkony sú podľa zariadenia podniku obyčajnými — väčšine zamestnancov prikázanými — úkonmi, alebo sa od obyčajných úkonov rozlišujú potrebnou vyššou kvalifikáciou a samostatnejšou činnosťou zamestnanca. Pri tom nie je rozhodné, či zamestnanec si získal vyššiu kvalifikáciu odbornými štúdiami alebo praktickým výcvikom.

II. Pre posúdenie otázky, či sa na pracovný pomer zamestnanca vzťahuje zákon č. 154/1934 Sb. z. a n., je bez významu, že Úradovňa vše-

obecného penzijného ústavu neuznala, že zamestnanec podlieha penzijnému poisteniu.

(Rozh. z 3. novembra 1936, Rv III 772/36.)

Žalobník bol zamestnaný a žalovanej strany pri stavbe tunela. Jeho povinnosťou bolo ukazovať jemu prideleným robotníkom prácu, dozerať na prácu, zakladať míny, starať sa, aby robotníci včas opustili miesto, kde mala byť skala odstreľovaná, po odstrelení skaly prezreť pracovné miesto a upozorniť robotníkov na uvoľnené nebezpečné kamene, rozhodovať o odstraňovaní materiálu, postarať sa o výlom určitej časti tunela, aby sa neodchýlil od stanoveného profilu. — Žalovaná strana dňa 1. decembra 1934 žalobníka ku dňu 15. decembra 1934 zo zamestnania vypovedala. — Žalobník domáhal sa žalobou zaplataenia služebných požitkov na výpovednú lehotu podľa § 31, odst. 2 lit. a) zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., proti čomu bránila sa žalovaná strana medzi iným aj tým, že na pracovný pomer žalobníka sa nevzťahuje zákon č. 154/1934 Sb. z. a n., lebo Úradovňa všeobecného penzijného ústavu odmietla žalobníka poistiť. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice zmenil a žalobe vyhovel.

Najvyšší súd dovoláciu žiadosť zamietol.

Dôvody:

Pre posúdenie otázky, či zamestnanec koná vyššie služby nie kupecké, je rozhodné, či služebné úkony sú podľa zariadenia podniku obyčajnými — väčšine zamestnancov prikázanými — úkonmi, alebo sa od obyčajných úkonov rozlišujú potrebnou vyššou kvalifikáciou a samostatnejšou činnosťou zamestnanca. Pri tom nie je rozhodné, či zamestnanec si osvojil vyššiu kvalifikáciu odbornými štúdiami alebo praktickým výcvikom.

Z povahy prác a úkonov, ktoré žalobník podľa nenapadnutého zistenia odvolacieho súdu vykonával, plynie, že žalobník mal podľa oboru pôsobnosti, ktorý mu bol prikázaný, povýšené postavenie nad ostatnými robotníkmi, že jeho činnosť predpokládala nielen viac odborných vedomostí, ale aj väčšiu spoľahlivosť a bola zodpovednejšia než činnosť robotníkov jemu podriadených. Je preto správny záver odvolacieho súdu, že práce konané žalobníkom sú vyššie služby nie kupecké podľa § 1 lit. d) zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.

Okolnosť, že žalobník podliehal pri výkone svojej služby ďalšiemu dozoru osôb jemu nadriadených, nie je rozhodná, lebo predpis § 1 lit. d) zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. nemá ustanovenia, podľa ktorého by sa za vyššie služby mohli pokladať len služby úplne samostatné žiadnemu dozoru nepodliehajúce.

Pre posúdenie otázky, či zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. sa vzťahuje na pracovný pomer žalobníka, nemá významu ani to, že Úradovňa všeobecného penzijného ústavu v Bratislave neuznala, že žalobník podlieha penzijnému poisteniu.